

Agnieszka Jacewicz
Danuta Małkowska

KADRY I PŁACE 2019

**obowiązki pracodawców
rozliczanie świadczeń pracowniczych
dokumentacja kadrowa, podatkowa i ZUS**

Wydanie XVIII uaktualnione

Stan prawny: czerwiec 2019 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.
Gdańsk 2019

Spis treści

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Wstęp	11
-------------	----

Rozdział 1

Nawiązanie stosunku pracy	13
1. Charakterystyka i zasady nawiązania stosunku pracy	13
1.1. Istota stosunku pracy	13
1.2. Zanim dojdzie do podpisania umowy o pracę	23
1.3. Zawarcie umowy o pracę	26
2. Obowiązki pracodawcy wobec nowo zatrudnionych	28
2.1. Badania profilaktyczne	29
2.2. Zapoznanie z aktami prawa wewnętrznego oraz przepisami RODO	31
2.3. Dokumentacja pracownicza	36
2.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy	46
2.5. Ustalenie stażu pracy nowo zatrudnionego pracownika	48
2.6. Obowiązki w zakresie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia zdrowotnego oraz podatku dochodowego	48
2.7. Obowiązki informacyjne zakładu pracy wobec komornika	53
3. Sankcje za naruszenie prawa pracy	53
3.1. Odpowiedzialność pracodawcy	53
3.2. Odpowiedzialność osoby prowadzącej sprawę kadrowe	55
3.3. Upoważnienie pracownika do przetwarzania danych osobowych	57
4. Ochrona danych osobowych – stosowanie RODO w sprawach pracowniczych ..	58
5. Przykład – przyjęcie pracownika do pracy	65
6. Inne formy angażowania pracowników	76
6.1. Zatrudnianie młodocianych	76
6.2. Praktyka absolwencka	82

Rozdział 2

Wynagrodzenie ze stosunku pracy	87
1. Wynagrodzenie za pracę i zasady jego ustalania	87
1.1. Istota wynagrodzenia i jego elementy składowe	87
1.2. Termin i sposób wypłaty wynagrodzenia	89
1.3. Ochrona wynagrodzenia za pracę	90
1.4. Wynagrodzenie minimalne	91
2. Czas pracy i jego ewidencja	94
2.1. Normy i wymiar czasu pracy	94

2.2. Systemy czasu pracy	103
2.3. Ewidencja czasu pracy	107
2.4. Praca w dni świąteczne i w porze nocnej	112
2.5. Czas pracy kadry kierowniczej	117
2.6. Odpoczynek i przerwy w pracy	119
3. Praca w godzinach nadliczbowych	123
3.1. Istota pracy w godzinach nadliczbowych	123
3.2. Ustalenie przekroczenia norm czasu pracy	125
3.3. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	128
Rozdział 3	
Rozliczanie i dokumentowanie wynagrodzeń	137
1. Procedura naliczania wynagrodzenia	137
1.1. Ustalenie przychodu pracownika	137
1.2. Składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracownika	139
1.3. Składka na ubezpieczenie zdrowotne	145
1.4. Zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych – rozliczenie z urzędem skarbowym	148
1.5. Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe (PPK)	166
1.6. Pozostałe potrącenia obowiązkowe z wynagrodzeń	176
1.7. Wynagrodzenie w walucie obcej	182
2. Składki finansowane przez pracodawcę	184
2.1. Składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe)	185
2.2. Składki na fundusze pozaubezpieczeniowe (FP, SFWON, FGŚP, FEP) ..	192
3. Dokumentacja związana z wynagrodzeniem pracownika	204
3.1. Dokumentacja i opłacanie składek ZUS	204
3.2. Dokumentacja wynagrodzeń	210
3.3. Przechowywanie dokumentacji wynagrodzeń	213
4. Przykład miesięcznego rozliczenia wynagrodzeń	217
5. Wynagrodzenie pracownika delegowanego za granicę	229
5.1. Zasady delegowania pracowników za granicę	229
5.2. Zasady opodatkowania wynagrodzenia za pracę w przypadku oddelegowania za granicę	231
5.3. Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym od przychodów z pracy uzyskanych za granicą	236
Rozdział 4	
Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	243
1. Urlop wypoczynkowy	243
1.1. Nabycie prawa, wymiar i zasady udzielania urlopu	244
1.2. Wynagrodzenie za czas urlopu	254

1.3. Ekwiwalent za niewykorzystany urlop	262
2. Inne dni wolne od pracy	267
2.1. Urlopy okolicznościowe	267
2.2. Urlop bezpłatny	273
2.3. Urlop wychowawczy	275
3. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy	283
3.1. Ustalanie prawa do wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego	283
3.2. Zasady obliczania wynagrodzenia (i zasiłku) za czas niezdolności do pracy	286
3.3. Zasady obliczania wynagrodzenia za przepracowaną część miesiąca	300
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe świadczeń za czas choroby	303
4. Przykłady obliczania wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy	306
Rozdział 5	
Świadczenia społeczne i socjalne przysługujące pracownikom	321
1. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ..	321
1.1. Świadczenia związane z chorobą ubezpieczonego	324
1.2. Świadczenia z ubezpieczenia chorobowego związane z opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny	341
1.3. Przykłady obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego	370
2. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego	386
3. Pozostałe świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	389
3.1. Świadczenie przedemerytalne	389
3.2. Zasiłek pogrzebowy	390
3.3. Renta rodzinna	393
4. Świadczenia socjalne zagwarantowane w Kodeksie pracy	393
4.1. Odszkodowania i rekompensaty z tytułu utraty pracy	393
4.2. Odprawy rentowe i emerytalne	395
4.3. Odprawa pośmiertna	396
4.4. Ujęcie składkowe i podatkowe odpraw, odszkodowań, rekompensat	398
Rozdział 6	
Roczne rozliczenie z urzędem skarbowym w zakresie podatku dochodowego ...	399
1. Deklaracja roczna o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-4R) ..	399
2. Informacja roczna o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (PIT-11)	400
3. Informacja o wypłaconym stypendium, o przychodach z innych źródeł oraz o niektórych dochodach z kapitałów pieniężnych (PIT-8C)	404
4. Roczne rozliczenie podatku dochodowego	405
5. Przykłady rocznego rozliczenia podatku dochodowego od osób fizycznych ...	408

Rozdział 7

Ochrona stosunku pracy. Rozwiązanie i wygaśnięcie umowy o pracę	419
1. Ustanie stosunku pracy	419
1.1. Ochrona stosunku pracy przed zwolnieniem	419
1.2. Wypowiedzenie stosunku pracy	425
1.3. Wygaśnięcie umowy o pracę	431
2. Obowiązki pracodawcy związane z rozwiązaniem umowy o pracę	437
2.1. Obowiązki wynikające z przepisów prawa pracy	437
2.2. Obowiązki związane z rozliczeniami publicznoprawnymi	444
2.3. Pomoc pracodawcy w sprawach emerytalno-rentowych	446
2.4. Przykład – zwolnienie pracownika z pracy	448
3. Upadłość lub likwidacja zakładu pracy	460
3.1. Obowiązki pracodawcy w przypadku likwidacji zakładu	460
3.2. Uprawnienia pracowników zlikwidowanego pracodawcy	465
3.3. Przywrócenie do pracy	468

Rozdział 8

Pozapłacowe świadczenia pracownicze	471
1. Podróże służbowe pracowników	471
1.1. Krajowe podróże służbowe	474
1.2. Zagraniczne podróże służbowe	485
1.3. Ujęcie składkowe i podatkowe podróży służbowych	490
2. Ryczałty i ekwiwalenty za używanie prywatnego samochodu do celów służbowych	493
2.1. Ryczałt za samochód	494
2.2. Ekwiwalent za rzeczywiście przejechane kilometry	495
2.3. Ujęcie składkowe i podatkowe ryczałtów i ekwiwalentów samochodowych	496
3. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS)	499
3.1. Istota i cel tworzenia funduszu	499
3.2. Podmioty tworzące fundusz	503
3.3. Źródła i zasady tworzenia funduszu	504
3.4. Ujęcie składkowe i podatkowe w zakresie ZFŚS	509
3.5. Świadczenie urlopowe	511
4. Świadczenia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy	512
5. Pozostałe świadczenia pracownicze	515
5.1. Posiłki i napoje profilaktyczne	515
5.2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	516
5.3. Ubiór służbowy	524
5.4. Artykuły spożywcze na potrzeby pracowników	524
5.5. Inne świadczenia rzeczowe, nieodpłatne lub częściowo nieodpłatne udzielane pracownikom	525
5.6. Ujęcie składkowe i podatkowe pozostałych świadczeń pracowniczych	529

Rozdział 9

Rozliczenie i dokumentacja wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych	533
1. Charakterystyka umów cywilnoprawnych	533
2. Zasady podlegania umów cywilnoprawnych ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz wypłatom na PPK	558
2.1. Umowa-zlecenie	558
2.2. Umowa o dzieło	565
2.3. Zasady podlegania i rozliczania składek osób mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy-zlecenia	567
3. Rozliczenia z urzędem skarbowym i ZUS z tytułu umów cywilnoprawnych ..	571
3.1. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów-zleceń	571
3.2. Podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od umów o dzieło	577
4. Rozliczenie płatnika z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z własnym pracownikiem	582
5. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego dla zleceniobiorców	585
5.1. Warunki uzyskania świadczeń	585
5.2. Zasady ustalania podstaw wymiaru zasiłków chorobowych	587
6. Koszty podróży służbowej zleceniobiorcy	590
7. Przykłady rozliczania i dokumentowania wynagrodzeń osób zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia i umowy o dzieło	592
Wykaz aktów prawnych	609